

Minister Zdrowia

Warszawa, 17 sierpnia 2021

ZPŚ.641.153.2021.JK

List Ministra Zdrowia do dyrektorów szkół, pedagogów, rodziców w sprawie wykonywania szczepienia przeciwko SARS-CoV-2 wśród nieletnich uczniów w wieku od 12 do 15 roku życia

Szanowni Dyrektorzy Szkół, Nauczyciele, Rodzice, Uczniowie!

Piszę do Państwa by przedstawić pełną informację na temat prowadzonych w Polsce szczepień przeciw COVID-19. Szczególnie kieruję ten list do tych, którzy z różnych względów obawiają się szczepień i odbierają sprzeczne, czasem wykluczające się, doniesienia medialne, czy też opinie kierowane przez różne środowiska i organizacje.

Bez wątpienia szczepienia są jednym z najbardziej skutecznych i efektywnych działań profilaktycznych, stanowiący najsilniejszy oręż w zapobieganiu oraz zwalczaniu chorób zakaźnych na świecie. Wszystkie szczepionki przeciw COVID-19 dostępne w krajach Unii Europejskiej, a co za tym idzie również w Polsce przeszły procedurę dopuszczenia do obrotu decyzją Komisji Europejskiej po wcześniejszej naukowej ocenie Europejskiej Agencji Leków. Tym samym, co należy stanowczo podkreślić, stosowanie szczepionek nie jest żadnym eksperymentem medycznym. Wszystkie szczepionki to produkty lecznicze zarejestrowane z wskazaniami stosowania w celu zapobiegania chorobie COVID-19 wywołanej przez wirusa SARS-CoV-2. Bezpieczeństwo ich stosowania, skuteczność i jakość zostały pozytywnie ocenione przez Europejską Agencję Leków, w której zasiada również przedstawiciel Polski.

Szczepionki przeciwko COVID-19 są opracowywane zgodnie z tymi samymi wymogami dotyczącymi jakości, bezpieczeństwa i skuteczności, jak inne produkty lecznicze. Kierując się koniecznością pilnej walki ze światową pandemią i koniecznością ochrony

zdrowia oraz życia ludzkiego procedury rejestracyjne szczepionek zostały skrócone, ale wszystkie badania wykonano w oparciu o najwyższe standardy bezpieczeństwa, podobnie jak to się dzieje w przypadku innych szczepionek. Nie pominięto żadnego wymaganego etapu badań ani kontroli. Wszystkie badania laboratoryjne, zarówno niekliniczne na zwierzętach, jak i kliniczne na ludziach zostały przeprowadzone zgodnie z najbardziej rygorystycznymi zasadami, standardami i kryteriami etycznymi. Wydanie pozwolenia dopuszczającego szczepionkę do obrotu oznacza zatem, że jakość, bezpieczeństwo i skuteczność takiego produktu leczniczego została udowodniona na podstawie odpowiednich badań klinicznych, przedklinicznych i chemiczno-farmaceutycznych. Wszystkie informacje związane ze stosowaniem szczepionek przeciw COVID-19, w tym przeciwwskazania oraz działania niepożądane określają Charakterystyki Produktu Leczniczego (CHPL) dla poszczególnych szczepionek, które są dostępne na stronie internetowej Ministerstwa Zdrowia.

Dotychczas dopuszczone do szczepienia przeciw COVID-19, w grupie wiekowej **od 12 roku życia zostały dwa produkty:**

- Comirnaty firmy Pfizer/BioNTech

- Spikevax firmy Moderna Biotech Spain, S.L.

Dopuszczenie do stosowania pierwszej ze szczepionek, tj. Comirnaty w grupie wiekowej 12-15 lat nastąpiło w oparciu o dane zebrane do 13 marca 2021 r., na próbie 2 260 nastolatków (1 131 w grupie produktu leczniczego Comirnaty i 1 129 w grupie placebo). Spośród tych uczestników 1 308 nastolatków (660 w grupie produktu leczniczego Comirnaty i 648 w grupie placebo) objęto kontrolą przez co najmniej 2 miesiące po drugiej dawce produktu leczniczego Comirnaty.

Najczęściej występującymi działaniami niepożądanymi u młodzieży w wieku od 12 do 15 lat były: ból w miejscu wstrzyknięcia (>90%), zmęczenie i ból głowy (>70%), ból mięśni i dreszcze (>40%), ból stawów i gorączka (>20%). Jak więc widać były to dość lekkie działania niepożądane.

Z kolei skuteczność i bezpieczeństwo szczepionki Spikevax w grupie młodzieży potwierdzono w badaniu klinicznym z udziałem 3732 dzieci w wieku od 12 do 17 lat. W badaniu brało udział 2773 uczestników od ukończenia 12. roku życia do ukończenia 16. roku życia i 959 uczestników od 17. roku życia do ukończenia 18. roku życia. Wyniki badań pozwoliły stwierdzić, że skuteczność produktu Spikevax u dzieci w wieku od 12 do 17 lat jest podobna do skuteczności u dorosłych.

Najczęstsze działania niepożądane u dzieci w wieku od 12 do 17 lat są podobne do tych u osób w wieku 18 lat i starszych. Obejmują one ból i obrzęk w miejscu wstrzyknięcia,

zmęczenie, ból głowy, ból mięśni i stawów, powiększenie węzłów chłonnych, dreszcze, nudności, wymioty i gorączkę. Większość tych działań niepożądanych miała nasilenie od łagodnego do umiarkowanego i zwykle przemijała w ciągu kilku dni od otrzymania szczepionki.

Bezpieczeństwo i skuteczność szczepionek zarówno u dzieci, jak i u dorosłych, są cały czas ściśle monitorowane.

W celu poszukiwania odpowiedzi, informacji lub potwierdzenia posiadanej wiedzy, zapraszam na **portal prowadzony przez Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego – Państwowy Zakład Higieny**: <http://szczepienia.pzh.gov.pl/> oraz **Europejski Portal Informacji o Szczepieniach**, który powstał z inicjatywy Unii Europejskiej (wersja w języku polskim pod adresem: https://vaccination-info.eu/pl?fbclid=IwAR04VBI7NzIFAHRppffRIVtC1WyX1vr9a-bJ9-QfVkjyxEol9xUwc9G9J_k).

Z poważaniem
z upoważnienia Ministra Zdrowia
Anna Goławska
Podsekretarz Stanu
/dokument podpisany elektronicznie/

SZCZEPIENIA UCZNIÓW W WIEKU 12-18 LAT

ORGANIZACJA SZCZEPIEŃ – INFORMACJA DLA DYREKTORÓW SZKÓŁ I PLACÓWEK

DYREKTOR SZKOŁY

Upowszechnia wśród uczniów i ich rodziców **informacje dotyczące akcji szczepień**.

Nawiązuje **kontakt** z powszechnym lub populacyjnym punktem szczepień lub **odpowiada na zgłoszenie** danego punktu szczepień.

Ustala **zasady współpracy**, w tym niezbędne działania dotyczące przygotowania akcji szczepień uczniów, zakres odpowiedzialności za czynności organizacyjne szkoły i punktu szczepień, sposób przygotowania miejsca do szczepień oraz termin szczepień.

Organizuje **zajęcia z wychowawcą** dla uczniów oraz spotkania z rodzicami o charakterze informacyjno-edukacyjnym.

Wskazuje osobę do **szybkiego kontaktu** pomiędzy szkołą a punktem szczepień.

Zbiera od rodziców **deklaracje** dotyczące udziału dziecka w szczepieniu (oraz ewentualnie dodatkowych osób: członka rodziny ucznia lub pracownika szkoły) i **ustala łączną liczbę chętnych** do szczepień w kategoriach (uczeń i ewentualnie rodzina ucznia, pracownik szkoły).

Powiadamia **punkt szczepień o liczbie złożonych deklaracji** i liczbie osób chętnych do zaszczepienia w wyznaczonym terminie.

W zależności od liczby zainteresowanych szczepieniami oraz ustaleń z punktem szczepień **przygotowuje miejsce w szkole na szczepienia** lub **organizuje wyjście do punktu szczepień**.

SZCZEPIENIA UCZNIÓW W WIEKU 12-18 LAT

ORGANIZACJA SZCZEPIEŃ – INFORMACJA DLA DYREKTORÓW SZKÓŁ I PLACÓWEK

DYREKTOR SZKOŁY

We współpracy z punktem szczepień, uwzględniając warunki lokalowo-organizacyjne szkoły, przygotowuje miejsce:

- dla uczniów/osób oczekujących na szczepienie,
- do weryfikacji formalnej kwestionariusza,
- do kwalifikacji do szczepienia przez lekarza,
- do szczepienia,
- obserwacji po podaniu szczepionki.

W przypadku organizacji szczepień na terenie szkoły **wyznacza toaletę wyłącznie do korzystania dla zespołu szczepiącego** oraz dla innych osób (rodziny ucznia) chętnych do zaszczepienia.

Przekazuje rodzicom do wypełnienia **Kwestionariusz wstępnego wywiadu przesiewowego** przed szczepieniem osoby małoletniej przeciw COVID-19 (informacje w kwestionariuszu dotyczą m.in. samopoczucia ucznia w konkretnym dniu i nie mogą być zbierane z dużym wyprzedzeniem).

W celu usprawnienia procesu szczepień **weryfikuje** w dniu szczepienia, czy uczniowie, których rodzice złożyli deklaracje dotyczące udziału dziecka w szczepieniu, **posiadają kwestionariusze**.

Zapewnia opiekę uczniom podczas szczepienia (opiekę będą sprawowali wyznaczeni przez dyrektora nauczyciele).

W przypadku problemów organizacyjnych dotyczących akcji szczepień (np. odmowy udziału punktu szczepień) kontaktuje się z:

- Pełnomocnikiem wojewody do spraw szczepień, który jest regionalnym punktem koordynacyjno-kontaktowym w zakresie Narodowego Programu Szczepień
www.gov.pl/web/szczepimysie/pelnomocnicy-wojewodow-do-spraw-szczepien
- Wojewódzkim Oddziałem Narodowego Funduszu Zdrowia
www.nfz.gov.pl/kontakt/oddzialy-nfz/

Ministerstwo
Edukacji i Nauki

SZCZEPIENIA UCZNIÓW W WIEKU 12-18 LAT

PUNKT SZCZEPIEŃ

Zapewnia **obecność lekarza** podczas kwalifikacji do szczepienia dziecka.

Zapewnia i przygotowuje **kadrę zespołu szczepiącego**.

Zapewnia **zarządzanie** procesem przyjmowania przez uczniów/pacjentów szczepienia.

Zapewnia **bezpieczeństwo** i sprawność procesu wykonywanych szczepień i podawanych preparatów.

W przypadku organizacji punktu na terenie szkoły

Wspiera merytorycznie i organizacyjnie dyrektora szkoły lub osobę przez niego wyznaczoną do kontaktu z punktem szczepień.

Dostarcza na teren szkoły wszystkie **niezbędne materiały do szczepienia**, m.in. wykazane w ramach standardu wyposażenia punktu powszechnego.

Zapewnia **utylizację odpadów medycznych**.

Zapewnia **certyfikaty** po podaniu szczepionki.

Ministerstwo
Edukacji i Nauki

SZCZEPIENIA UCZNIÓW W WIEKU 12-18 LAT

OBECNOŚĆ RODZICA PODCZAS SZCZEPIENIA DZIECKA

Rodzic **nie musi być obecny** podczas szczepienia dziecka.

Do szczepienia przeciwko COVID-19, podobnie jak w populacyjnych punktach szczepień, **wymagana jest zgoda przedstawiciela ustawowego dziecka/rodzica** na świadczenie profilaktyczne (przeprowadzenie szczepienia) złożona na kwestionariuszu wstępnego wywiadu przesiewowego przed szczepieniem (Kwestionariusz wstępnego wywiadu przesiewowego przed szczepieniem osoby małoletniej przeciw COVID-19).

Także podczas szczepienia dziecka do lat 15 obecność przedstawiciela ustawowego/rodzica w punkcie szczepień **nie jest wymagana**.

Rodzic może **upoważnić inną osobę**, która podczas szczepienia będzie towarzyszyła dziecku i sprawowała nad nim faktyczną opiekę (opiekun faktyczny).

W szkole opiekę nad uczniami sprawuje **nauczyciel**.

Ministerstwo
Edukacji i Nauki

SZCZEPIENIA UCZNIÓW W WIEKU 12-18 LAT

DODATKOWE INFORMACJE

Podczas szczepień należy zachować **zasady bezpieczeństwa** obowiązujące w związku z epidemią COVID-19:

- osłonić usta i nos maseczką,
- zachować odstęp między osobami min. 1,5 m.

Podczas szczepień uczniów zarówno na terenie szkoły, jak i w punkcie szczepień mogą również zaszczepić się **nauczyciele oraz najbliższa rodzina ucznia** (po ustaleniu z dyrektorem szkoły lub punktem szczepień).

Osoby chętne do zaszczepienia podczas akcji szczepień organizowanej przez szkołę muszą posiadać **ważne skierowanie** oraz wypełnić **kwestionariusz wstępnego wywiadu** przed szczepieniem dla dorosłych.

Przydatne strony internetowe

- www.gov.pl/web/szczepimysie/szczepienie-przeciwko-covid-19
- www.pacjent.gov.pl/
- www.gov.pl/web/gis/szczepienia4
- www.szczepienia.pzh.gov.pl/
- www.nfz.gov.pl/
- www.gov.pl/web/edukacja-i-nauka/bezpieczny-powrot-do-szkoly

Data:

Miejscowość:

Deklaracja rodzica / opiekuna prawnego

Ja, (imię i nazwisko),
posiadający/a pełnię praw rodzicielskich / będąc opiekunem prawnym / sprawując pieczę
zastępczą*, wyrażam chęć zaszczepienia dziecka:

..... (imię i nazwisko dziecka),
ucznia / wychowanka* klasy szkoły / placówki*
podczas akcji szczepień uczniów od 12 do 18 roku życia zorganizowanej
we wrześniu 2021 r. na terenie szkoły/placówki* albo w wyznaczonym punkcie szczepień.
Dodatkowo, zgłaszam (liczba) członka/ów rodziny (stopień
pokrewieństwa) chętnego/ych do zaszczepienia podczas ww. akcji.

Podpis rodzica dziecka:

.....

* niepotrzebne skreślić

Data:

Miejscowość:

Deklaracja pracownika

Ja, (imię i nazwisko),
wyrażam chęć zaszczepienia się podczas akcji szczepień uczniów od 12 do 18 roku życia
prowadzonej przez szkołę we wrześniu 2021 r., zorganizowanej na terenie szkoły/placówki
albo w wyznaczonym punkcie szczepień.

Podpis pracownika:

.....

Miejsce na oznaczenie placówki medycznej

Imię i nazwisko osoby szczepionejPESEL lub seria i nr paszportu:.....

Imię i nazwisko przedstawiciela ustawowego:.....PESEL lub seria i nr paszportu:.....

Kwestionariusz wstępnego wywiadu przesiewowego przed szczepieniem osoby małoletniej przeciw COVID-19

(kwestionariusz należy wypełnić przed wizytą w punkcie szczepień)

Odpowiedź na poniższe pytania pozwoli personelowi kwalifikującemu do szczepienia zdecydować, czy można u osoby kwalifikowanej do szczepienia wykonać w dniu dzisiejszym szczepienie przeciw COVID-19. Odpowiedzi będą wykorzystane w czasie kwalifikacji do szczepienia. Osoba kwalifikująca może zadać dodatkowe pytania. W przypadku niejasności, należy poprosić o wyjaśnienie pracownika medycznego kwalifikującego lub realizującego szczepienie.

Kwalifikację do szczepienia osób do 15 lat prowadzi lekarz.

Lp.	Pytania wstępne	Tak	Nie
1.	Czy w ciągu ostatnich 30 dni osoba poddawana szczepieniu miała dodatni wynik testu genetycznego lub antygenowego w kierunku wirusa SARS-CoV-2?		
2.	Czy w ciągu ostatnich 14 dni osoba poddawana szczepieniu miała bliski kontakt lub mieszka z osobą, która uzyskała dodatni wynik testu genetycznego lub antygenowego w kierunku wirusa SARS-CoV-2 lub mieszka z osobą, która miała w tym okresie objawy COVID-19 (wymienione w pyt 3–5)?		
3.	Czy w ciągu ostatnich 14 dni osoba poddawana szczepieniu miała podwyższoną temperaturę ciała lub gorączkę?		
4.	Czy w ciągu ostatnich 14 dni u osoby poddawanej szczepieniu występował nowy, utrzymujący się kaszel lub nasilenie kaszlu przewlekłego z powodu rozpoznanej choroby przewlekłej?		
5.	Czy w ciągu ostatnich 14 dni u osoby poddawanej szczepieniu wystąpiła utrata węchu lub odczucia smaku?		
6.	Czy osoba poddawana szczepieniu czuje się dzisiaj przeziębiona lub ma biegunkę, wymioty?		

Jeśli odpowiedź na którekolwiek z powyższych pytań jest na TAK (pozytywna), szczepienie przeciw COVID-19 powinno zostać odroczone. Na szczepienie należy zgłosić się wówczas, gdy wszystkie odpowiedzi będą na NIE (negatywne). W razie wątpliwości należy skontaktować się z punktem szczepień.

Kwestionariusz wywiadu przed szczepieniem osoby małoletniej przeciw COVID-19

Lp.	Pytania dotyczące stanu zdrowia	Tak ^a	Nie	Nie wiem ^a
1.	Czy osoba poddawana szczepieniu czuje się dzisiaj chora? (pomiar temperatury ciała wykonany w punkcie szczepień:°C)			
2.	Czy u osoby poddawanej szczepieniu wystąpiła kiedykolwiek ciężka niepożądana reakcja po szczepieniu (dotyczy również pierwszej dawki szczepionki przeciwko COVID-19)? Jeśli tak, jaka?			
3.	Czy u osoby poddawanej szczepieniu rozpoznano uczulenie na glikol polietylenowy (PEG), polisorbitat lub inne substancje wchodzące w skład szczepionki ¹ ?			
4.	Czy w przeszłości u osoby poddawanej szczepieniu rozpoznano ciężką, uogólnioną reakcję alergiczną (wstrząs anafilaktyczny) po podaniu leku, pokarmu, po ukąszeniu przez owada?			

¹ Więcej informacji na temat składu szczepionek przeciwko COVID-19 można znaleźć w Ulotce dla pacjenta dostępnej na stronie Szczepimy się pod adresem: <https://www.gov.pl/web/szczepimysie/materialy-informacyjne-dla-szpitali-i-pacjentow-dotyczace-szczepien-przeciw-covid-19>. Ulotkę udostępnia również personel realizujący szczepienia.

Lp.	Pytania dotyczące stanu zdrowia	Tak ^a	Nie	Nie wiem ^a
5.	Czy u osoby poddawanej szczepieniu występuje zaostrzenie choroby przewlekłej?			
6.	Czy osoba poddawana szczepieniu otrzymuje leki obniżające odporność (immunosupresyjne, doustne kortykosteroidy – np. prednizon, deksametazon), leki przeciw nowotworom złośliwym (cytostatyczne), leki zażywane po przeszczepieniu narządu, radioterapię (napromienianie) lub leczenie biologiczne z powodu zapalenia stawów, nieswoistego zapalenia jelita (np. choroby Crohna) lub łuszczycy?			
7.	Czy osoba poddawana szczepieniu choruje na hemofilię lub inne poważne zaburzenia krzepnięcia?			
8.	Czy u osoby poddawanej szczepieniu rozpoznano małopłytkowość indukowaną heparyną (HIT) lub zakrzepicę żył mózgowych?			
9.	(tylko dla Pań) Czy osoba poddawana szczepieniu jest w ciąży?			
10.	(tylko dla Pań) Czy osoba poddawana szczepieniu karmi dziecko piersią?			

a) Odpowiedź TAK lub NIE WIEM, na którekolwiek pytanie wymaga dodatkowego wyjaśnienia przez personel kwalifikujący do szczepienia. Odpowiedź TAK na którekolwiek z pytań 2-8 dotyczących stanu zdrowia jest wskazaniem do przeprowadzenia kwalifikacji przez lekarza. **Kwalifikację do szczepienia osób w wieku do 15 lat prowadzi lekarz.**

Pytania w miejscu szczepienia		Tak	Nie
1.	Czy są wątpliwości do zadanych pytań?		
2.	Czy uzyskano odpowiedzi na zadane pytania?		

Zakwalifikowany do szczepienia/nie zakwalifikowany do szczepienia (właściwe podkreślić) przez:

..... Data:/godz.
(czytelny podpis osoby kwalifikującej)

***Oświadczenie**

Oświadczam, że dobrowolnie wyrażam zgodę na wykonanie szczepienia przeciw COVID-19. Potwierdzam, że zostały mi przekazane informacje dotyczące tego szczepienia i je zrozumiałam/zrozumiałem. Zostały mi udzielone również odpowiedzi na wszystkie zadane przeze mnie pytania i zrozumiałam/zrozumiałem udzielone mi odpowiedzi.

.....
Data i czytelny podpis

(*podpis wymagany w przypadku ukończenia 16 lat)

Zgoda przedstawiciela ustawowego

Ja PESEL:
(imię i nazwisko/PESEL przedstawiciela ustawowego)

legitymujący/a się:seria: nr:.....
(nazwa dokumentu tożsamości)

oświadczam, że jestem przedstawicielem ustawowym:

.....data ur....., PESEL:.....
(imię i nazwisko/data urodzenia/PESEL osoby małoletniej)

i wyrażam zgodę na szczepienie przeciw COVID-19 w dniu:

.....
Data i czytelny podpis
(podpis przedstawiciela ustawowego)